

Opetelaine fond

Hind 10 senti

VIKERKAAR

EESTI NOORSOO RAAMAT-AJAKIRI

VIII AASTAKÄIK

Nr. 39

Toimetaja M. NURMIK

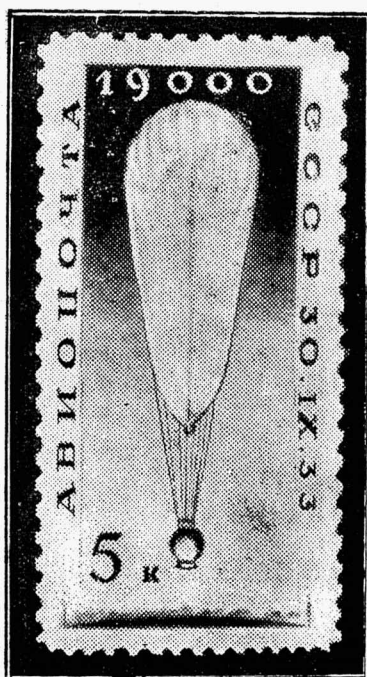
Nr. 39

LEO WAISENBERG

JACK LONDONI SEIKLUSED

„TÖÖKOOL“ — TALLINNAS 1934

Pahemal ülal: Belgia kuninga Alberti kirjamark. All: Nõukogude uus mark, mis on pühendatud hukkunud stratosfääri lendureile. Paremalt: Soojamõõtja kogu Pariisile. 300 m kõrguse Eiffelitorni kõrvale Pariisi on nüüd seatud 160 m pikkune termomeeter, mis punasäralise skaalana näitab temperatuuri kogu Pariisile. Üksikute pügalate kriipsude vahe on peagu kolm meetrit. Termomeeter algab 12 kraadi allpool nulli ja lõpeb 33 kraadiga päalpool nulli. Pildil: Eiffelitorn oma uue „tõmbenumbri“ga“.

LEO WAISENBERG:

JACK LONDONI SEIKLUSED

XVII

Ülikool ja pesumaja.

Kodumaale saabunud, Jack asus viivitamata oma mõtte teostamisele — ta hakkas õppima. Oli tingimata vaja astuda kuhugi kooli. Raha, nagu tavalisti, ei olnud ja ettevõtlik Jack, et koguda endale veidi raha, astus selle sihiga uksehoidja kohale.

Ta õde Eliisa aitas teda väga mitmesuguseis töis. Jack ei hoolinud mingist vaevast — ta kloppis jõukate linlaste kallihinnalisi vaipu, pesi hiigelsuurte majade aknaid, niitis muruväljakuid, pühkis aedu ja parke.

Möödus mõni aeg, Jack oli kogunud veidi raha ja otsustas astuda ülikooli. Kuid seks oli vaja teha läbi kolmeaastane õppus n. nim. „kõrgemas koolis“. See kõrgem kool vastab meie gümnaasiumile. Kolm õppeaastat, mis olid vajalikud ülikoolile ettevalmistamiseks, näisid üheksateistkümne-aastasele Jackile erakordselt pika tähtajana. Ta oli kannatamatu. Ta tahtis kiireimas korras vallutada kõik teadused. Pääle selle tal ei oleks jatkunud raha, et maksta kolme aasta õppimise eest. Vaevalt aasta õppinud, ta otsustas minna lühimat teed. Ta laenas sõp-

radelt raha ja astus kooli, kus lubati teda nelja kuuga valmistada ette ülikooli astumiseks.

Jack süvenes raamatuisse. Teadused, mida oli vaja kõrgemas koolis õppida ära kolme aastaga, ta pidi tingimata omandama ja vallutama nelja kuuga. Kuid Jack, nagu ikka, oli täis kindlameelsust ja püsivust. Viis nädalat ta istus vahetpidamata raamatute taga. Puhkehetkil ta kirjutas, püüdes anda jutustusis edasi seda, mida ta näinud. Ühe selliseist juttudest ta andis kõrgema kooli poolt väljaantavale ajakirjale. See jutt („Lugu Frisco Kiddyst”) trükiti ja noorur äratas sellega nii mõnegi silmis tähelepanu. Kuid see ei aidanud tal saavutada sihti — astuda ülikooli. Ükskord kutsus kooli direktor ta oma kabinetti ja ütles, et ta kahetsevat väga, kuid teatud põhjusil ta olevat sunnitud andma Jackile raha tagasi ja pidavat teda paluma lahkuda koolist. Mitte sellepärast, et Jack ei oleks võimeline, — ei, ei — ta olevat veendunud, et Jack võib töötada ülikoolis suurepäraselt... Kuid mitmelt kadedalt vanemalt olla tulnud süüdistusi ja etteheiteid, et ei saavat noorurile, olgugi ta kes teab kui andekas, lubada kursuse lõpetamist nelja kuuga, mida nende lapsed pidavat õppima kaks aastat.

Kurvastatud ja ärapahandatud Jack andis tagasi laenuks võetud raha ja süvenes raamatuisse ilma kõrvalise abita. Ilma õpetajaita, ilma laboratooriumita, istudes oma toas, mis asus väikeses majakeses 27 avenüül ja 16 ja 17 uulitsa vahel, ta otsustas kolme kuuga teostada selle, mis teistel noormeestel tuli õppida ära kahe aasta jooksul. Kolm kuud ta töötas üheksateist tundi ööba jooksul, lubades endale harva, ainult äärmise väsimuse puhul lühikest puhkust.

Jack oli täiesti muutunud — ta keha valutab magamatusest, väsinud pää valutab, silmad tukslesid ja olid jäänud nõrgaks. Lõpuks jõudsid kauaoodatud eksamipäevad. Jack ei maganud ööbas enam kui neli tundi, pühendades kogu ülejäänud aja uuesti läbilugemisele ja õpingute kordamisele. Ja tööpoolest, ta väsimatu töö tulemused kandsid vilja: ta andis kõik eksamid hiilgavalt.

Kuid pääle viimset eksamit ta tundis end üliväsinuna. Isegi juba raamatute nägemine oli talle vastik. Ta hakkas mõtisk-

lema puhkusest. Meri — see polnud teda ainult üks kord päästnud; ka seekord peab see päästma ületöötanud ja kõhnunud Jacki. Teadmata isegi eksami tulemusi, ta üüris kerge purjepaadi, pani sinna kompsu teki ja toidumoonaga ja purjetas varasel, jahedal hommikul Aucklandi jõesuust välja. Parajast tuulest aetud, ta kandus edasi mööda lahte.

Ta eest möödusid San-Pablo laht ja Karkinezi väin, siis Benicia ja lahesopp, mille kaldal asusid väikesed majakesed, kus elanud kunagi Jack. Ta juhtis paadi kaldale. Siin ta kohtas omi sõpru, lihtsaid ja karedaid, kuid vanu ära proovitud sõpru, kelle hulgast ta leidis täismeheks kasvanud Charly Le-Granti kalurite patrullist. Charly kandis Jacki kraami üle suurde kaluripaati, sääl keetsid siis vanad sõbrad kohvi, liha ja äsjapüütud musta ahvena.

Nad aitasid tõmmata purjenööre, ja puri tõmbus pingule. Kõik teadsid, kui vilunud on Jack ses asjas ja usaldasid teda täiel määral. Sõprade lõbusa kära ja laulude saatel Jack eemaldus kaldalt.

Palju tunde hiljemini, päikese loode ajal ta purjetas ühe tuntud luubi parda juure. Sel luubil, selgus, viibisid ka ta vanad sõbrad, kes praadisid kalu surisevas oliivõlis. Nad praadisid ja küpsetasid veel palju maitsevaid asju ja kostitasid oma näljast sõpra.

Jacki paat oli saanud läbimärjaks — ta ekslemisel mööda lahte oli puhkenud torm ja lained olid lõõnud mitu korda üle paadi, — kuid sõbrad andsid talle kuivad riided ja valmistasid sooja sängi mugavas luubi kajutis. Jack ja ta sõbrad lebasid koides ja lobisesid lõbusasti, meenutades vana, vaba aega, ülal aga vilistas tuul läbilõikavalt vantides ja purjed pekslesid rahutult vastu masti.

Jack purjetas terve nädala ning pöördus alles siis tagasi linna, saamaks teada eksamite tulemusi.

Tormiline rõõm valdas teda, lugedes ülikooli vastuvõetute hulgast enda lühikest perekonnanime. Nüüd oli ta siis lõpuks tudeng!

Kuid Jacki rõõm ei kestnud kaua. Rahalised kitsikused sundisid ta varsti jätma ülikooliga jumalaga. Kuid Jack ei kur-

vastanudki selle üle nii väga. Nüüd ta oli juba täiskasvanud inimene, kes teadis, kuidas vaja õppida ja töötada. Kahe aasta jooksul, hoolega töötades, ta oli lugenud läbi määratu suure hulga raamatuid ja õppinud tundma palju huvitavaid asju. Ta mõtiskles juba tõsiselt kirjaniku kutsest, sest et kirjeldada tuleks raamatuis kõike seda, mis tal tulnud elus läbi elada.

Rahalised asjad läksid vahepeäl ikka halvemaks. Isa oli suremas haige ja perekonnal tuli kannatada kohutavat puudust. Jack, nagu vareminigi, haaras igasuguse füüsilise töö järgi ja tal tuli töötada jälle tundi seitseteist ööba jooksul.

Üks tuttavaist pakkus talle tööd, ja Jack astus väikesse Belmonti kooli juures asuvasse pesumajja. Jack ja veel üks

teine nooruk tegid kõik töö ära kahekesi, alates pesu liigitamisest ja lõpetades pesu pesemise ning valgete särkide, kraede kätiste ja targeldatud lumivalge pesu triikimisega. Suvel tuli veeta hulk aega valgete pükste triikimisega, neid oli ju selline määratu hulk! Jack ja ta töökaaslane hingeldasid pikki palavaid südasuve nädalaid lõpmatu töö kallal. Palju öid Jack veetis oma kaastöölisega aurukatla või triiklaua juures.

Töö oli raske, vaatamata sellele, et Jack ja ta kaaslane tegid kõik mis võimalik, hoidumaks liigsete liigutuste sooritamisest. Jack sai kolmkümmend dollarit kuus. Võrreldes tööga elektri- jaamas ja plekivabrikus, oli see juba samm edasi. Ta sõi köögis. Söök ei läinud peremeestele kalliks maksma, kuid Jack suutis siiski veel kostil olles hoida kuus kokku kakskümmend dollarit.

Jack ühes oma töökaaslasega olid nädalas töötanud nõnda palju, et tundsid end laupäeva õhtul olevat päris jõuetud. Jack tõi pesumajja kaasa terve kohvritäie raamatuid, kuid nende lugemine osutus täiesti võimatuks. Vaevalt hakanud lugema, ta jäi tukkuma, aga kui tal õnnestuski mõne lehekülje läbilugemisel püsida ärkvel, siis unustas ta kõik, mis oli lugenud. Kogu aja kestel, mis ta viibis pesumajas, tal ei õnnestunud lugeda läbi ainustki raamatut.

XVIII

Jack Clondyke'i kullaotsijana.

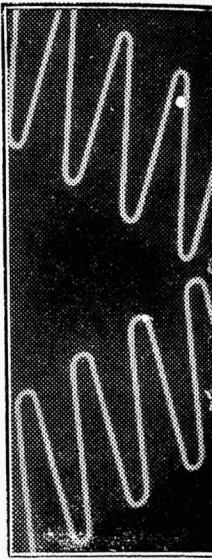
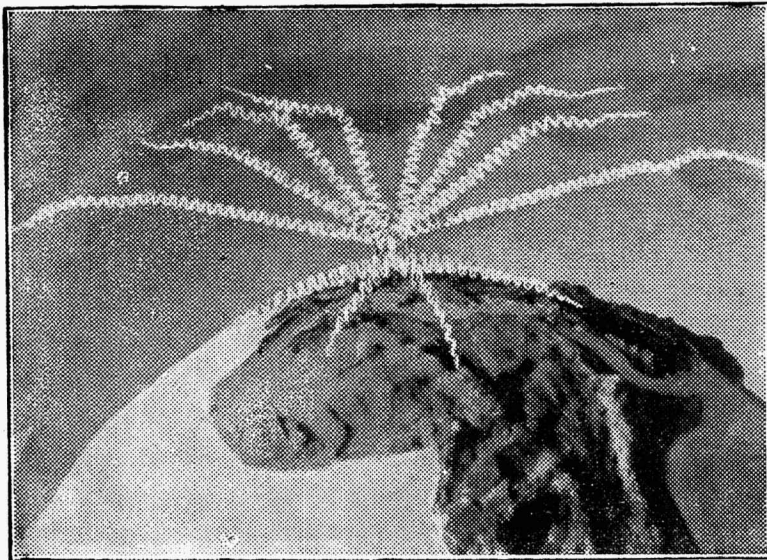
1897. aasta varasel kevadel tungisid sooja, õitsevasse Kaliforniasse kuuludused rikkalikemaist kullaliivadest, milleseid olivat leitud Alaska poolsaarel Clondyke'is. Kõneldi sellest, kuidas julged ja ettevõtlikud mehed, külastades Clondyke'i, rikkastunud mõne nädala jooksul. Kõneldi uuest ebatavalisest maast, kus ei olevat rasket, kurnavat tööd, kus südid ja uljad hädaohtu ja liigjulgest armastajad mehed, kas kõige lühema ajaga rikkastunud, või jälle hukkunud tundmatu ja ahvatleva maa külma lumise sõba all.

Jack kuulatas tähelepanelikult neid jutte kullaotsijaist, nende seiklusist ja nende vahvusest võitluses otsata varanduste vallutamisel. Mis oli Jackil kaotada? Kuum aurune pesumaja!

Ta oli noor ja julge ning jutud põhjapoolseist maist äratasid temas uuesti uinuva janu seikluste ja uuduste järgi. Vaja katsetada sellegagi!

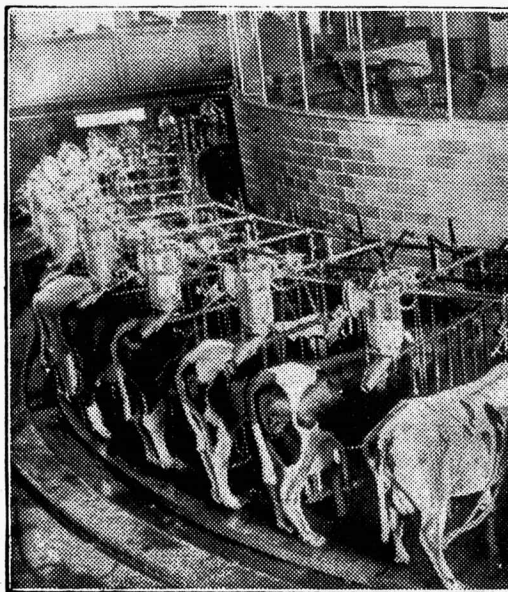
Jacki õde oma mehega valmistasid teda Clondyke'i minekuks. Ta liitus jõugu julgete, kaugele Clondyke'i sõitvate meestega, ja varasel sügisel, kui rohi hakkas Kalifornia aedades juba kolletama, Jack läks kaugele Põhjalasse. Jack oli sellal kahekümne ühe aastane, ta tervis oli suurepärane. Raske töö polnud seda murdnud. Ta oli pikakasvuline, tugev, ilus.

Jõudnud Alaskasse, ta sai kohe kuulda esimest ebaseeldivat uudist: talvel on võimatu pääseda üle Chillkuty mägiharja; vaja tingimata ka teistel kullaotsijail oodata kevade saabumist.

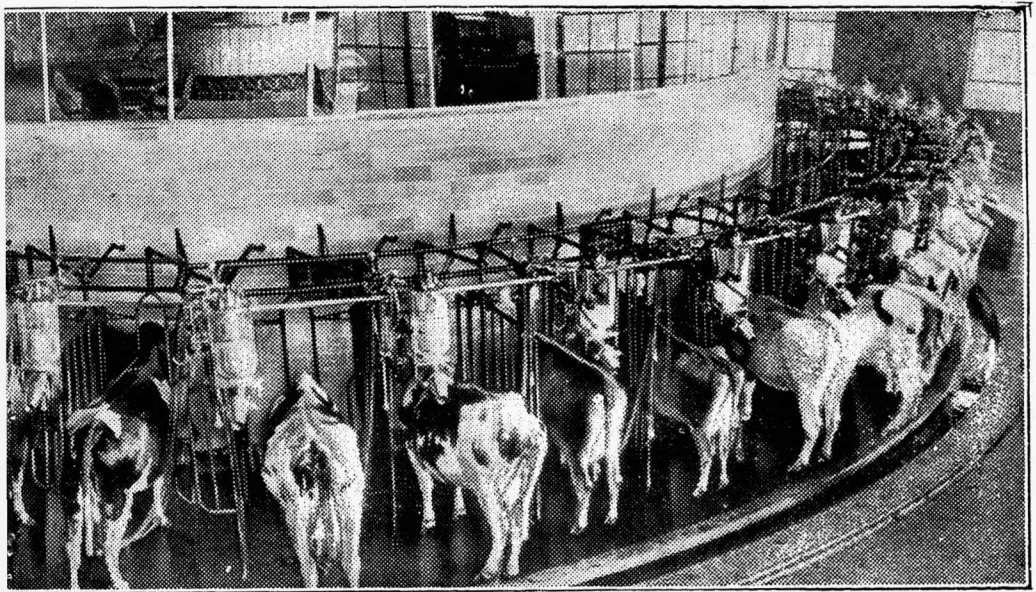
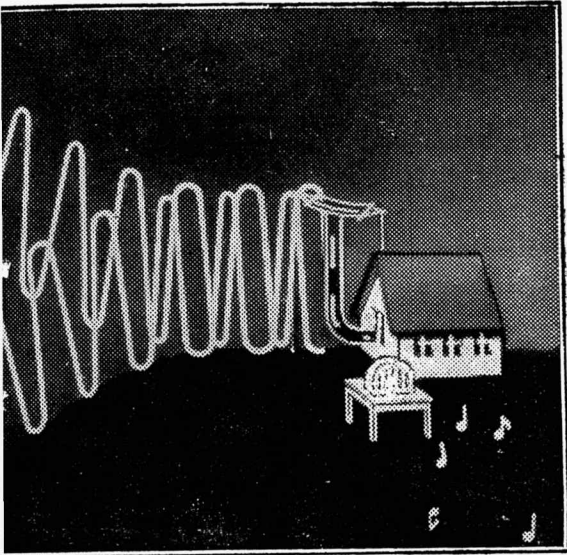
Lüpsikarussell Ameerikas

New Jerseys, New Yorgi lähedal, valmis hiljuti moodne lüpsijaam, kus lehma kolm korda päevas mehaaniliselt niinim. ringlüpsjaga lüpstakse. Samal ajal saavad lehmäd dušši, kuivatatakse rättide ja sooja õhu abil kuivaks ja vaadatakse arstlikult läbi. 12 minuti jooksul on iga lehm lüpstud, pestud ja kuivatatud ja isegi piimahulk automaatselt kaalutud. Nii haruldaselt produtseeritud piim on muidugi nii kallis, et ta enesele ostjaid leiab ainult niisuguse miljonitelinna läheduses nagu New York. Pildil — „imelüpsikoda“ lüpsiajal. Ringlüpsja kohal keskel klaaskast lüpsi- jne. toimingu jälgimiseks.

Miks kuuleme raadiot öösi paremini kui päeval

Igast raadiosaatejaamast tuleb eraldada pinna- ja ruumilained. Pinnalained levivad maapinna läheduses ja helisevad seda vähem, mida kaugemale jaamast. Tavalise vastuvõtjaga kuuleb neid ainult kuni 100 km kaugusele. Need lained selle vastu, mis kiirgavad ruumi, niinim. ruumilained, lähevad päevaajal kaduma — atmosfääri ülemised kihid neelavad nad endasse. Pimeduses aga peegelduvad nad maapinnale tagasi ja annavad kaugevastuvõttu võimalikuks tegevate energiat. See tagasikiirgamine maapinnast umbes saja km kõrgusel olevast õhukihist on võimalik seeläbi, et nim. kiht pärast päikese loojakut ei mõju mitte enam nagu kiiri endasse imev käsn, vaid nagu peegel. Sellega on seletatav, miks raadiovastuvõtt on õhtuti ja ööseti palju parem kui päeval. Pildil — pahemal: ruumi- ja pinnalained saatejaama juures. Paremal — vastuvõtu-antenni saabuvad pinna- ja ruumilained.

See oli hirmus mägihari, ta asus Daiy ranniku ja Lindermani järve vahel, ta pikkus oli ainult kolmkümmend miili, kuid üleminek oli niivõrd raske ja hädaohtlik, et teejuhid võtsid ainult pagasi kandmise eest pooldollarit naelast, kuid igal otsial oli kandamit mitusada naela. Jackil aga oma pagasi ületoimetamiseks raha ei olnud.

Kuid Jack ei tahtnud jääda talvituma. Kaua mõtlemata ta liitus jõugu südide meestega, kes otsustanud talvel minna jalgsi teejuhtideta üle hirmsa Chillkuty mägiharja.

Nad asusid teele.

See oli vaevarikas ja sangarlik üleminek. Viimased kolm miili osutusid raskeimaks teeosaks. Jackil tuli ühel ja samal päeval minna neli korda tagasi viimase peatuskoha juure, kuhu jäänud osa ta pagasist ja kanda asjad üle mägiharja. Ta käis kolme viimast miili neli korda, seega tegi ööba jooksul kakskümmend neli miili, neist kaksteist sajaviiekümnenaelalise kandamiga seljas.

Kuid ta ei väsinud. Eks olnud ju siin uljust, südidust, eks riskinud ju ainult vähesed teostada sellist hädaohtlikku üleminekut. Jack elas jälle keset mehiseid ja julgeid mehi, keda ta nõnda armastanud juba varasest lapsepõlvest. Ka tema sammus ühes nende julgete seikluste otsijatega, keda ei kohutanud külm, nälg ega hädaohtlik Chillkuty mägihari.

Jack jõudis julgurite jõuguga Clondyke'i kaubandusliku keskuse Dowson-City linna. Dowson on väike linnake. Lumistunud majad on siin väikesed ja madalad. Linn oli tulvil kullatsijaid. Saanid, valmis ärasõiduks, puutusid silma siin ja sääl uulitsail. Saanide ette rakendatud koerad ootasid peremeeste kärke. Eriti imestas teda Dowsonis määratu suur peni Buck, tark hundikoer. Sest koerast ta jutustas hiljemini oma raamatus „Vere hääl”.

Dowsonis Jack ei viibinud kaua. Varsti ta ruttas säält edasi kulda otsima.

See oli uus elu külmaga harjumata Jackile keset ääretuid lumekõrbi, kus harva-harva silm nägi kidurat mändi või kurba siberi kuuske.

Kuld! See ahvatles kõiki julgeid seikluste otsijaid, kes olid jätnud maha soojad elamud, et pääle rasket teed ööbida külmunud telkides, saades end ainult harva külma eest varajata mahajäetud hurtsikus. Kuld sundis neid jätma maha kodused kohad, armastatud naised ja lapsed.

Siin oli täiesti uus elu, sootu uued inimesed ja paikkonnad. Igavene lumi, kaljud ja kuristikud, tugevad, julged mehed.

Siin Jack nägi poolmetsikuid indiaanlasi, maa peremehi, kellele polnud kutsumata valgete külaliste tulek meelt mööda. Valged mehed petsid lihtsameelseid indiaanlasi: võtsid ja kraa-

pisid endale tubaka ja viina eest kokku kalleid nahku, karusnahku ja raskeid läikiva, kollase kullaliivaga kotte. Valged mehed rikkusid punanahkade aastasadade rahu, hirmutasid pikaldasi Põhjala linde käratsemise ja püsside ning revolvrите paugutamisega. Valged mehed võtsid kinni indiaanlannasid, naisi ja tütreid ja sundisid neid tegema raskeid töid. Ja polnud vähe kokkupõrkeid valgete vangistajate ja petetud ning väljakurnatud indiaanlaste vahel.

Jack seadis end sisse Yukoni kaldal asuvas väikeses hurtsikus. Ta püüdis otsida kulda. Kuid kuld huvitas teda vähem, kui see uus elu, mida ta nägi Põhjalas. Ja ta eelistas tülikale kullatlemise tööle ekslemisi mööda Põhjala lumetühikuid.

Jack elas kaugel Põhjalas aasta. Elas üle palju ohtlikke seiklusi, haigustus suupõletikku, kuid kulda ei saanudki. See

eest Alaskas ta omandas määratu palju andmeid teissuguste inimeste elust, teissugusest maast, ja ta mõtles sellest, kuidas ta jutustab kõigest nähtust lõunapoolseile inimesile. Ta evis väga hää mälu, ega teinud isegi üleskirjutisi taskuraamatusse.

Küllalt! Nüüd on aeg pöörduda tagasi koju, kodumaale. Põledes kannatamatusest Jack otsustas, et ta ei oota auriku saabumist, ja ühes kahe julge toveriga nad alustasid matka mööda Yukoni alamjooksu kuni Beringi mereni, kattes üheksateistkümne päevaga ligi kakstuhat miili.

Jõudnud Beringi mereni võttis mõlemad toverid pääle St. Michaeli lahte minev aurik. Sääl Jacki toverid istusid ümber aurikule, mis oli minemas Kaliforniasse. Nagu harilikult, polnud Jackil raha ja ta otsustas palkuda aurikule lihtsaks ahjukütkjaks. Kogudes teel veidi raha, ta sõitis Kaliforniasse kuni San-Francisconi kolmanda klassi reisijana.

Kulda, millest unistas teda ootav perekond, ta aga endaga kaasa ei toonudki.

XIX

Päätükk sellest, kuidas Jackist sai kirjanik.

Saabus raske aeg. Alaskast tagasi tulnud, Jack sai kuulda isa surmast. Nõnda jäi ta siis ainukeseks perekonna toitjaks.

Ta vaatas juba tõsisemalt oma ammuseile unistusile — jutustada kõigest sellest, mis temaga sündinud. Ta hakkas kirjutama ja saatma oma tooteid ajakirjadele ja ajalehtedele lootuses, et need trükitakse ja talle tasutakse ausasti ta töö.

Üks ta juttudest „Rändur” ilmus ühes ajakirjas. See oli jutt Põhjala elust, kust Jack oli pöördunud tagasi nii rikkalike muljetega. Siis Jack veendus enda kui kirjaniku võimistes ja otsustas täiesti pühenduda sellele alale. Tal oli päratu hulk muljeid ja oma juttudes ta jutustas mitmesuguseist maist ja rahvaist, mida ta oli näinud.

Ka siin tuli Jackil ületada palju takistusi. Paljud kirjastajad ei nõustunud trükkima ta jutte, kuna ta oli alles üsna noor ja tundmatu kirjanik. Ta käsikirjad ekslesid ühest toimetusest

teise, kuni lõpuks neile pööris tähelepanu see või teine toimetaja. Mõned ta teostest ilmusid trükis eriraamatuina.

Väikesi toimetusi saadavaid honoraare makseti Jackile välja väga korratult.

Kuid ta pidi elatama ema, onupoja ja Jenny-mammit oma vanakese mehega, kes vanadusaastail jäänud ilma elatumisvõimalusteta. Kõik see masendas Jacki ja aheldas ta vabadust. Kuid Jack kaotamata julgust, jätkas töötamist. Vahel polnud tal isegi mõnd senti, saatmaks toimetusele tagasi saadetud käsi kirju teistele toimetustele. Kuid endale ustav, visa ja julgust kaotamata Jack jätkas tööd, et saavutada edu.

Vähehaaval harjusid lugejad uue kirjaniku nimega. Toimetajad hindasid ta annet ja hakkasid teda kohtlema suure lugupidamisega. Nüüd üks ajakirju pakkus ise end Jacki juttude kirjastajaks ja lubas talle maksta iga jutu eest seitse ja pool dollarit.

Jack tundis, et võit on lähedal ja töötas väsimatult edasi. Ta ostis välja oma jalgratta, kella ja isa vihmamantli, millised ta oli pantinud raskeil tööpuuduse päevil, ning tasus oma võlad. Ta üüris endale kirjutusmasina ja sõna tõsisel mõttes uputas end töösse.

Kuid siiski ta asjad polnudki nii hiilgavad. Vahel tuli tal uuesti pantida jalgratas, taskukell ja isa mantel ja töötada kõigest jõust, et neid uuesti välja osta. Kuid iga päevaga ta tundis end muutuvat ikka kindlamaks ja tugevamaks, töötades uute huvitavate raamatute kallal.

XX.

Jack London — kirjanik.

Möödus mõningaid aastaid. Jack Londoni romaanid, novellid ja jutustised tõid talle maailmakuulsuse. Kuid too kuulsus ei annud kuulsale kirjanikule õnne. Kirjanduslik anne vabastas Jack Londoni ainult puudusest ja näljast.

Ükskord ta reisis Inglismaale, kus tol ajal valmistuti ette inglise kuninga Eduard VII kroonimispidustusiks.

Siin ta nägi tervet inglise kodanluse hiilgust ja rikkust, hoovkonna, kui ka kõrgemate klasside kuulmatut toredust ja pillavust, mis saatis kuninga kroonimist.

Jack oli võrsunud tööliste hulgast; ta oli saanud seda ise kogeda, et pääle nende rikaste ja söönud inimeste, kes elavad külluses ja rõõmus, on määratu hulk kehvikuid, kes töötavad, nagu töötas ka tema kunagi, tundi kümme, kaksteist ja enam tunde ööbas ja elavad poolnäljastena. Ta tahtis vaadata, kuidas elavad maailma rikkaima maa — Inglismaa töölised. Ta jättis maha puhta, mugava võõrastemaja, millesse oli asunud elama, vahetas oma korralikud rõivad ühelt londoni vanakraami kauplejalt omandatud räpaste kaltsude vastu ja asus elama maailma rikkaima linna tööliste linnaossa. Seda linnaosa nimetatakse Londonis East-End'iks. Sääl nägi Jack nälga ja pori, külma ja kõige koledamaid haigusi. Ta elas mõne kuu ses hirmsas kvartaalis ja otsustas kõigest nähtust jutustada inimesile. Ta kirjutas rea lühijutte, kirjeldades kogu East-Endi elu, nälga, mustust ja koledaid haigusi.

Ta sõitis Ühendriigid läbi idast läände — nüüd mitte enam hulgusena — peatus kõigis suuremais linnades ja pidas kõnesid, kus astus välja kõigi töötajate kaitsjana.

Viimase loengu ta pidas kodumaises Kalifornia ülikoolis. Teda kuulas viietuhandepäine inimjõuk. Ta pidas loengut sama ülikooli aulas, millest ta kaheksa aastat tagasi pidi lahkuma vae-suse pärast pinnaliste teadmistega üliõpilasena.

1906. a. Jack London abiellus. Ta omandas endale väikese rančo — talu. Siin võis ta rahulikult jätkata oma kirjanduslikku tegevust. Kuid tas ärkas endine seikluste, võitluste ja hädaohtude janu. Ta kavatses seada korda väikese purjeka ja asuda ümbermaailma reisile. Selline laev, nelikümmend viis jalga pikk, ehitati eriti just selleks ta enda näpunäidetel ja juhatusel.

Viiekesi — tema, ta naine, sõber, kokk ja laevapoiss — nad läksid 1907. aasta kevadel ümbermaailma reisile.

Umbes viis kuud veetsid rändurid mitmesuguseil Havai saaril. Siit nad siirdusid Marquise saarile. Kuuskümmend

päeva kestis too purjetamine ja kogu selle aja rändurid ei näinud ei maad, purje ega auriku suitsu.

Jack London oli oma jahtlaeva ainsaks merimeheks. Ta ei usaldanud kedagi, keegi ei suutnud asendada teda. Magada ta sai ainult tükati. Pääle selle ta pidi arstima kõiki oma kaaslasi. Nad kannatasid ka hirmsasti: malaariat — soopalavikku, paiseid ja troopilisest kuumusest tekitatud väljakannatamatut

sügelemist. Ülimäärasteist kannatusist tingitud jaapanlane — kokk kaotas mõistuse, üks madruseist suri soopalavikku, kuid kõigele sellele vaatamata Jack London ei unustanud oma kirjanduslikku tööd. Ta kirjutas iga päev hommikuti. Kuid troopika palavik ja nahahaigus, millesse haigustuvad sagedi troopilisele kliimale kohanematud valged inimesed, lõpuks murdsid maha ka Jack Londoni.

Viis kuud ta lamas Austraalia haiglas ja paranedes pöördus tagasi Kaliforniasse, mille suurepärase kliimas ta tervenes lõplikult. Troopilisil mail Jack oli veetnud üldse kaks aastat.

Tema ja ta naine, jõudnud kodumaale, olid võõrdunud linnaelust ja elasid segamata rahu oma talus.

Jack Londoni talu oli ilusamaid nurgakesi Sonomi orus. Ta polnud ainult ilus oma asukohalt, vaid tänu Jackile, ka oma sisseseadelt. Tegemaks oma maja võimalikult maaliliseks ja mugavaks, ta ei hoolinud kuludest, tööst ega ajast.

Ranço, mis ta ostnud, oli vana ja mahajäetud. Kuid ta otsustas selle muuta uueks ja nägusaks. Ta ehitas sinna tuhandeid eukalüptusepuid, ja nad laiutasidki varsti oma uhkeid roheliisi oksid. Ta rajas sõidukeile ja ratsasõitmiseks teed, ehitas kunstliku tiigi, milline täitus värske veega mägiallikaist ja mida ümbritsesid peenrad lõhnavate lilledega. Kõik selle tegi Jack ise: ta oli varaseist eluaastaist pääle harjunud tööga.

Oma majas Jack London andis ulualust kõigile, kes seda vajasisid.

Jack London suri 22. novembril 1916. aastal.

(Lõpp.)

Jack Londonilt on eesti keeles ilmunud järgmised teosed:

LOITEV KOIT

MARTIN EDEN.

VALGE KIHV.

JUHTUMUSED INIMSÖÖJATE SAAREL I, II, III.

McCoy. YAH! YAH! YAH! Lub. nr. 98.

LÕUNAMERE JUTUD. Lub. nr. 43.

JUTT KESHIST — ESKIMO KUNINGAST. „Vikerkaar nr. 3.

ESIMESE JÄRGU MADRUS. „Vikerkaar“ nr. 10.

ELU SEADUS: Lub. nr. 39.

POKSIJA TOM KING. Lub nr. 87.

HUNDIPOEG. Lub. nr. 103.

PÕHJALA ODYSSEIA. Lub. nr. 106.

VALGE VAIKUS. Lub. nr. 110.

MERIHUNT.

KUI LOODUS KUTSUB.

Toimetus: J. Käis, J. Parijõgi, O. Luts, A. Oengo-Johanson, M. Nurmik, H. Valma, Th. Brandt. Vastutav ja tegevtoimetaja: M. Nurmik. Talitusjuht: H. Valma. Väljaandja: „Töökool“. Toimetus ja talitus: Tallinn, V. Roosikrantsi 3. Tellimishind: aastas 2 kr., poolaastas 1 kr., üksiknr. 10 s. „Vikerkaar“ ilmub 20 numbrit aastas. Tellimisi võtavad vastu kõik postilasutised.
